

VII. СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗВМ(Ф)О

Світлана Андрейко, Лариса Біланова, Валерія Бобух.
СТОРИТЕЛІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

andreikosvitlana69@gmail.com

Фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного медичного університету, м. Полтава.

Анотація. У статті висвітлено питання комунікації медичних працівників, одним з аспектів якого є застосування в освітньому процесі прийому сторітелінгу – творчої розповіді, яку використовують з метою ефективного донесення інформації через історії та приклади.

Ключові слова: сторітелінг, комунікація, здобувачі освіти, медичний працівник.

Комунікативний процес є важливою складовою функціонування усіх соціальних систем, адже саме комунікація забезпечує зв'язок між людьми і їх спільнотами, робить можливою зв'язок не тільки між сучасниками, але і між поколіннями, накопичення і передачу соціального досвіду, його збагачення, поділ праці та обмін його продуктами, організацію спільної діяльності, розвиток і трансляцію культури, здійснення управління соціальними процесами. [1]

Враховуючи, що охорона здоров'я – це соціальна система, основною метою якої є здоров'я громадян, комунікації в охороні здоров'я належать до розділу соціальних комунікацій.

Якість медичної допомоги залежить не лише від набутих медичних умінь та навичок, але і від сформованих комунікативних компетентностей медичних працівників, які у своїй практиці здійснюють комунікації з широким колом людей: колегами, пацієнтами, їх близькими та рідними, представниками великого кола організацій.

Ці комунікації поділяються на формальні та неформальні, вертикальні та горизонтальні, і завжди передбачають вербальний контакт. Найскладнішим напрямом комунікативних потоків є відносини «медичний працівник – пацієнт».

Успішна комунікація медиків з пацієнтами та іншими групами людей ґрунтується на підвищеній довірі, однією з умов якої є створення середовища відкритого діалогу та простору.

Важливо розуміти, що вміння роз'яснити та донести інформацію до суб'єктів медичної взаємодії (пацієнтів, колег-медиків, адміністрації) є надзвичайно потрібним умінням для сучасного працівника медичної галузі. [2]

Розвинути ці уміння та сформувати навички вільного відкритого спілкування допоможе використання в професійній діяльності методу сторітелінг (storytelling).

За словами Liao H.-C. та Wang Y. сторітелінг у медицині використовується для міждисциплінарної співпраці, щоб студенти-медики та медичні спеціалісти з різних дисциплін могли взаємодіяти один з одним і слухати розповіді про хворобу з різних точок зору, а також спробувати усвідомити стан пацієнта та підібрати відповідне лікування. Результати досліджень показують, що використання сторітелінг в медицині може мати позитивний вплив на студентів у саморефлексивному мисленні, спілкуванні між пацієнтом і медичним працівником, емпатії та у формуванні навичок взаємодії / занурення у світ іншої людини.[2]

Сторітелінг – прийом розповіді, що полягає у створенні історій, образів, які стимулюють уяву слухача. Він дієвий для використання в педагогіці, менеджменті та маркетингу для мотивації здійснення певних вчинків.

Прийом сторітелінгу виконує різні функції, зокрема комунікативну та мотиваційну, педагогічну і виховну. Завдяки йому комунікативний акт стає менш формальним, виявляється глибокий психологічний вплив на інших учасників комунікації з боку оповідача. Це стає можливим шляхом динаміки розповіді, дрібниць, що пробуджують фантазію. Якщо до цього додати емоційність оповідача, елементи драматургії, оповіді надовго запам'ятовуються. Формується лояльність людей до автора історій, включно з лікарем чи медичною сестрою.

Як частина комунікативних умінь майбутнього професіонала, створення розповідей є технологією спілкування у формі монологу. Він дозволить досягти високого рівня комунікативної компетенції шляхом подолання вибірковості людської уваги. В історіях інформація викликає емоційний та інтелектуальний відгук, адресант, особливо пацієнт, може почати ставити питання, що призведе до повноцінного та результативного діалогу з медиком. Встановлюється емпатичний зв'язок учасників комунікації, спадає напруга.

Такі розповіді також допомагають медичним працівникам говорити простою мовою без термінів. А це дозволяє людям розуміти та оцінювати отримані відомості. Одночасно медпрацівник бере ініціативу до рук і показує, що у питаннях охорони здоров'я він компетентніший, ніж пацієнт, його родичі, засоби масової інформації.

При навчанні здобувачів освіти сторітелінгу визначальною є широта їхнього світогляду та ерудиція. Основною для історій слугують історичні

факти, дані соціологічних досліджень, публікації у засобах масової інформації. Без прояву допитливості та живого інтересу до професії, людей, новин у царині медицини їм буде складно опанувати методи та прийоми активного оповідача. Це творча технологія – вона базується на природному прагненні людей до спілкування та розповіді історій.

Навчання техніці сторітелінгу майбутніх медичних працівників покликане охоплювати різні типи оповідання: на реальних подіях, за сценарієм, навколо проблеми. З цією метою даються завдання на певну тему, як розповідь пацієнтам про можливий діагноз, переконання, профілактична бесіда у різних варіантах тощо. Популярні техніки розповідання історій з кінця чи порівняння двох ситуацій. Важливим є і ступінь розвиненості мовних компетенцій у майбутніх фахівців медичної галузі. Знадобляться громадські виступи, вправи для ораторів, спеціальні вправи для правильного вираження думок. Ефективними визнані конкурси на найкращі історії серед студентів. Викладачі демонструють зразки захопливих історій та вказують студентам на помилки, як складності сюжету, відсутність ідеї чи зайву захопленість деталями. Вони мають домогтися від студентської аудиторії:

- мотивації розповідати історії та стимулу їх вислуховувати;
- швидкості мови у майбутніх медиків;
- мовної обізнаності.

Молоді фахівці можуть навчитися замінювати терміни та негативні твердження простими позитивними висловлюваннями. Часом використовуються історії з життя відомих вітчизняних медиків-науковців та ентузіастів, наводяться історії та антиісторії з прикладами неправильних дій колег та їх наслідками.

Поки що не склалося цілісних методик навчання сторітелінгу в закладах медичної освіти. Тому можуть використовуватися напрацювання у сфері загального розвитку навичок спілкування: презентації, круглі столи, семінари. Це практико-орієнтований метод розвитку комунікативних навичок майбутніх медпрацівників і вимагає практичних дій від здобувачів освіти. Передбачаються як, теоретичні доповіді та реферати, так і практичні роботи: створення кумедних та сумних, зворушливих та мотивуючих історій.

І чим більше таких основ для історій у навчальних аудиторіях, тим краще підготовленими виявляться студенти до роботи.

Іноді спеціалістам в галузі медицини доводиться викладати свої думки у письмовій формі або вдаватися до цифрового медіаконтенту в мережі Інтернет. Для цього вони можуть не лише писати тексти з історіями, а й робити презентації, відео. Такі матеріали слугують для інформування суспільства про важливі питання охорони здоров'я або є частиною реклами приватної клініки та послуг самого медика. Перевагою такої форми сторітелінгу стає можливість

розробити чіткий план оповіді та вибрати відповідні інструменти його реалізації. Тематичний контент крім новин, інфографіки, порад може містити згадки про залаштункові події медицини, робочі будні, наукові новинки. Особливо перспективними в даному напрямку стають відгуки-подяки з історіями пацієнтів та випадки «до» та «після» з фото й іншими матеріалами. Це допомагає медпрацівникам продемонструвати свою майстерність, відобразити найкращі моменти практики та підкреслити любов до професії та людей.

Історії різного формату здатні не лише допомогти медикам, а й полегшити життя пацієнтам шляхом правильно розуміння здоров'я та недуги, основ турботи про своє тіло. Завдяки їм люди легше переживають свою хворобу, приймають обмеження, що вона приносить. Разом з тим підвищується ефективність лікувально-діагностичного процесу через збільшення активності пацієнта. Оповіді здатні змусити його довіряти фахівцю та дотримуватися рекомендацій медичного працівника, а не знайомих чи порад з Інтернету.

Використання інструментів сторітелінгу робить інформацію доступною, зрозумілою та прийнятною. Це особливо важливо для нинішніх часів, коли традиційні засоби масової інформації та канали комунікації зазнають серйозних і кардинальних змін. Психологічні механізми емпатії дають можливість більше залучати аудиторію, розширювати коло її інформування та загалом перетворювати інформацію на довгострокову [3].

Підбиваючи підсумки, зазначаємо, що використання в освітньому процесі прийомів сторітелінгу допомагає реалізувати індивідуальний підхід у навчанні, розвиває креативність, сприяє налагодженню творчих взаємин між здобувачами освіти та педагогами, завдяки чому відбувається обмін емоціями, формуються довіра та емпатія.

Таким чином, запровадження в практику роботи прийомів сторітелінгу мотивує студентів-медиків до пізнання нового, усвідомлення мети своєї діяльності, а також сприяє їхньому загальному розвитку.

Література

1. Соціальні комунікації – Соціологія URL: <http://elbib.in.ua/sotsialni-komunikatsiyi-sotsiologiya.html> (дата звернення 18.09.2023р.)
2. Наливайко Н. А. Storytelling у медичній освіті URL: <https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/32013/1/%d0%9d%d0%b0%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d0%b0%d0%b9%d0%ba%d0%be.pdf> (дата звернення 18.09.2023р.)
3. Куцай Т. І. Сторітелінг як важлива інформаційна технологія та днк інформації URL: <https://intcom.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/144> (дата звернення 20.09.2023р.)